

БОЙЧУК Н.М.
ст. гр. ОАБм-11

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Наша держава, на сучасному етапі розвитку економіки, характеризується нестабільністю та невизначеністю політично-соціальної та загальноекономічної ситуації, зміною нормативно-правової бази. В таких проявах суттєво зростає роль управління з боку держави та державного фінансового контролю [3].

Ефективне використання бюджетних коштів є одне із головних питань виконання бюджету у більшості країнах світу. Найбільш болюче це питання для нашої держави, яка виконує бюджетну політику в умовах обмежених ресурсів державного бюджету. Отже, нагальним завданням є реформувати, вже існуючу систему фінансового державного контролю як важливий спосіб підвищення ефективності державного управління. Теперішній державний фінансовий контроль активно доповнює розвиток аудиту ефективності, потреба на який зростає прискореним темпом.

Створення та розвиток аудиту ефективності виконання бюджетних програм в державі є предметом дослідження таких науковців, як А.В. Мамишев, А.О. Асанов, І.Б. Стефанюк, М.В. Бариніна-Зарікова, С. Левицька, О.В. Грибовський, Л.О. Сухарева, Н.І. Рубан.

Аудит ефективності бюджетних програм є однією із важливою складовою державного фінансового контролю при використанні програмно-цільового методу формування бюджету. В нашій країні цей напрямок аудиту є стосовно новим і дослідженим поверхнево [1].

Варто зауважити, що аудит ефективності є формою державного фінансового контролю, який направлений на дослідження ефективності використання бюджетних коштів для виконання запланованих цілей та встановлення факторів, котрі цьому заважають. Аудит ефективності проходить з ціллю розробки переконливих пропозицій стосовно підвищення ефективності використання коштів державного та місцевих бюджетів у процесі здійснення бюджетних програм [4].

Аудит ефективності, на відміну від звичних методів державного фінансового контролю, а саме контролювання, що проходить у формі ревізії, перевірки, виділяється як пріоритетний в умовах реформування системи державного фінансового контролю України [3].

Головними завданнями аудиту ефективності є:

- оцінка здійснення результативних показників бюджетних програм;
- оцінка ефективності здійснення бюджетних програм;
- прояви помилок і прогалин організаційного, нормативно-правового та фінансового характеру, які перешкоджають своєчасному, абсолютному і високому здійсненню запланованих цілей;
- визначення ступеня впливу виявлених помилок і недоліків на здійснення запланованих цілей;
- розроблення пропозицій стосовно напрямів (форм, засобів) підвищення ефективності використання бюджетних коштів [1].

Різноманіття цілей, задач і напрямків аудиту ефективності бюджетних коштів, широке тлумачення його предмету визначає існування різноманітних підходів до класифікаційних властивостей, що характеризують аудит ефективності в різних аспектах. Так, виділяють такі різновидності аудиту ефективності:

- аудит ефективності управлінських рішень (фінансово-економічні аспекти);
- аудит ефективності використання державних коштів, об'єктом якого є уся галузь державних ресурсів – від майна до природних ресурсів;
- аудит ефективності використання державних фінансових ресурсів: коштів державного бюджету та державних цільових фондів, місцевих бюджетів усіх рівнів (включаючи консолідований бюджет України) [3].

Аудит ефективності використання коштів у загальній постановці проблем виявляє собою інформаційно-прозору, правдиву перевірку діяльності економічних суб'єктів у сфері використання різного виду засобів. Характерним різновидом аудиту ефективності є аудит ефективності витрати коштів державного бюджету, орієнтований на активізацію інспектуванню за бюджетним процесом не лише на періоді розподілу й доведення державних коштів до їх споживачів, а й включаючи оцінку ефективності, доцільності та результативності бюджетних витрат [4].

Структурно аудит ефективності в системі державного фінансового контролю включає аудит ефективності бюджетного процесу в цілому й аудит ефективності бюджетних витрат по визначених статтях. Функціонально аудит ефективності розширяє межі звичайного контролю та обліку в аспекті загальних оцінювань формального

напрямку фінансових коштів з орієнтацією на контроль за досягненням визначених цілей при їх витраті.

Даний вид контролю має розширені завдання в порівнянні з аудиторськими перевітками правильності витрати коштів, ощадливості та результативності витрат. Він теж може включати контроль фінансової звітності та правильного використання ресурсів. На досвіді завдання аудиту ефективності можуть включати один або більше взаємопов'язаних частин або мати визначену спрямованість, наприклад, аудит результативності окремої статті витрат[4].

Аудит ефективності бюджетних витрат дозволено аналізувати як визначний етап у процесі вдосконалення системи державного фінансового контролю, переведення системи контролю на новітній фаховий рівень, що відповідає вимогам реформування економіки. Практично йдеться про розроблення й впровадження сучасної форми державного фінансового контролю, що обумовлює необхідність перебудови наявних форм і методів роботи, коректування функцій державних контрольних органів (насамперед Рахункової палати України), а також належних змін і доповнень в законодавстві[3].

Таким чином, аудит ефективності відіграє важливу роль у механізмі дієвого державного фінансового контролю, що, як наслідок, сприяє забезпеченню належного рівня фінансово-бюджетної дисципліни та запобіганню її порушень.

Зважаючи стратегічний напрямок аудиту ефективності, який полягає у оцінці управлінських рішень стосовно використання державних коштів з ціллю досягнення визначеного результату дозволено стверджувати, що аудит ефективності є перспективним напрямком реформування механізму державного фінансового контролю України [2].

Література:

1. Адамик О.В. Використання інструментів технологій OLTP та OLAP для обліку й аналізу виконання кошторису бюджетних установ // Наука молода: зб. наук. праць. молод. вчених Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – № 23. – С. 120-129, 2015
2. Адамик О.В. Власний капітал бюджетних установ у процесах уніфікації вітчизняних облікових систем державного сектора економіки до світових стандартів // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Випуск 2 (23).

3. Адамик О.В. Організація обліку виконання бюджету органами Пенсійного фонду України // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 5. – С. 36-42
4. Адамик О.В. Доходи суб'єктів державного сектору: економічна сутність, вітчизняна та міжнародна інтерпретація // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 1. – С. 29-36
5. Коновалов Л. С. Організаційно-правове забезпечення аудиту ефективності бюджетних програм в Україні. URL:<http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/2/03.pdf>
6. Литвин З.Б. Економічна експертиза як пріоритетна форма фінансового контролю на підприємствах. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії» -2018.- 36-2 - С.123-128.
7. Пожар Т. Аудит ефективності як перспективний напрямок державного фінансового контролю. URL : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3256>
8. Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу: монографія; за ред. д.е.н., професора В.А.Дерія. - Тернопіль: Крок, 2016.- 362с.
9. Хаблюк О.,Будник Л. Суть аудиту ефективності та зарубіжний досвід його становлення. Галицький економічний вісник. 2013. №4(43). С.151-158.
- 10.Чумакова І. Аудит ефективності у державному фінансовому контролі зарубіжних країн.Фінанси України.2007. № 8. С. 137-147.
- 11.Adamyk O.; Adamyk B. Accounting methods for public sector entities // CZECH JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES, BUSINESS AND ECONOMICS. – 2017